

KELAJAKNI QURUVCHI TA`LIM

Abdullayeva Nazokat Qudrat qizi

Qoraqolpoqiston Respublikasi To`rtko`l tumani MMTBga qarashli 16-sonli umumta`lim maktabi
informatika fani o`qituvchisi.

abdullayevanazokat301@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15149873>

Annotatsiya. Kelajakimizning asosiy poydevori ta`lim va tarbiya hisoblanadi.

Ta`lim-insoniyat sivilizatsiyasining eng muhim poydevorlaridan biri hisoblanadi. Ta`lim shaxsiy taraqqiyot balki, jamiyatning rivojlanishi uchun muhim ustuvor vazifalardan hisoblanadi.

Hozirgi kundagi jadal rivojlanayotgan zamonda ta`lim tizimi ham rivojlanishni talab qiladi. Kelajakda muvaffaqiyat qozonish maqsadida hozirgi kundagi ananaviy ta`lim tizimini zamonaviy ta`lim tizimi bilan uyg`unlikda olib borish talab qilinadi.

**Kalit so`zlar:** Ta`lim tizimi, innovatsion metodlar, o`qituvchi, pedagogic malaka, kreativlik, sun`iy intellect, onlayn ta`lim, shaxsiy rivojlanish, jamiyat.

EDUCATION THAT BUILDS THE FUTURE

Abstract. The main foundation of our future is education and upbringing. Education is one of the most important foundations of human civilization. Education is one of the important priorities for personal development, as well as for the development of society. In today's rapidly developing era, the education system also requires development. In order to achieve success in the future, it is necessary to harmonize the current traditional education system with the modern education system.

Keywords: Education system, innovative methods, teacher, pedagogical competence, creativity, artificial intelligence, online education, personal development, society.

ОБРАЗОВАНИЕ, КОТОРОЕ СТРОИТ БУДУЩЕЕ

Аннотация. Основа нашего будущего — это образование и воспитание.

Образование является одной из важнейших основ человеческой цивилизации. Образование является ключевым приоритетом не только для развития личности, но и для развития общества. В современном быстро развивающемся мире система образования также требует развития. Чтобы добиться успеха в будущем, необходимо гармонизировать нынешнюю традиционную систему образования с современной системой образования.

Ключевые слова: Система образования, инновационные методы, учитель, педагогическое мастерство, креативность, искусственный интеллект, онлайн-образование, развитие личности, общество.

KIRISH

Kelajakni quruvchi ta'lim tizimi, bugungi kunning eng dolzarb va muhim masalalaridan biri hisoblanadi. Har bir o'quvchi o'z hayotida, jamiyatda o'z o'rnini topishi va o'z imkoniyatlarini amalga oshirishi uchun ta'limga bo'lgan ehtiyojni his qiladi. Ta'lim faqat bilim olish emas, balki insonning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydigan, uni kelajakka tayyorlaydigan kuchdir.

Bugun ta'lim tizimi o'zgarishlar va yangilanishlarga yuz tutmoqda. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar, yangi pedagogik yondashuvlar va innovatsiyalar ta'lim jarayonini o'zgartirmoqda, uni yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynamoqda. Hozirgi kunda ta'lim nafaqat yodlashga, balki olingan bilimlarni tahlil qilish, to'g'ri qo'llash va yaratishga asoslangan bo'lishi kerak. O'quvchilarga faqat darsni to'g'ri o'rganish emas, balki dunyoqarashlarini kengaytirish, ijodiy fikrlashni rivojlantirish va jamiyatga foydali bo'lishni o'rgatish zarur.

Kelajakda muvaffaqiyatga erishish uchun faqat texnologik bilimlar emas, balki ijtimoiy va emosional ko'nikmalar ham zarur. O'quvchilarni shaxsiy rivojlanishga, tanqidiy fikrlashga va kreativ yondashuvlarga tayyorlash – bu ta'limning asosiy maqsadi bo'lishi kerak. Shuning uchun ta'lim tizimi yangi talablar va global ehtiyojlarga mos ravishda rivojlanishi zarur.

Kelajakni quruvchi ta'lim tizimi zamonaviy va ijodiy fikrlovchi insonlarni, jamiyatning faol va mas'uliyatli fuqarolarini tayyorlashni maqsad qilgan tizimdir. O'qituvchi esa bu jarayonda asosiy va muhim bo'g'in bo'lib, ta'limni samarali tashkil etishda, o'quvchilarni kelajak uchun tayyorlashda muhim rol o'ynaydi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ta'lim tizimi va uning rivojlanishiga oid adabiyotlarni tahlil qilish, ushbu mavzuni chuqur o'rganish va kelajakni quruvchi ta'lim haqida to'liq tasavvur hosil qilish uchun muhim ahamiyatga ega. Adabiyotlar metodini qo'llashda biz ta'lim tizimidagi muhim yondashuvlar, innovatsion metodlar, pedagogik usullar va zamonaviy texnologiyalarni tahlil qilamiz. Ta'lim jarayonini o'rganishda quyidagi asosiy metodlarni va ularning tahlilini keltirish mumkin:

1. Tadqiqot va ilmiy-tadqiqot metodlari
2. Tahliliy metod

3. Empirik metod
4. Raqamli metodlar

1. Adabiyotlar tahlili

Adabiyotlar tahlilini amalga oshirishda, pedagogika, psixologiya, raqamli texnologiyalar va zamonaviy o'qitish metodlariga oid kitoblar, ilmiy maqolalar va konferensiya materiallari asos sifatida ishlatiladi. Ta'lim sohasida olib borilgan so'nggi tadqiqotlar, ilmiy izlanishlar ta'lim tizimining zamonaviy yo'nalishlarini va o'quvchilarga ta'sirini ko'rsatadi.

Misol uchun, **Vygotskiy** (1978) o'zining "Ta'lim jarayonida ijtimoiy o'zaro ta'sir" haqidagi ilmiy izlanishlarida o'qituvchining o'quvchilar bilan o'zaro muloqoti, ijtimoiy o'rganishning ta'limdagi ahamiyatini ta'kidlagan. Bu nuqtai nazar hozirgi kunda ko'plab pedagogik metodlar va yondashuvlar uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Zamonaviy texnologiyalarni ta'limga joriy etish borasida **Prensky** (2001) o'zining "Digital Natives, Digital Immigrants" asarida, raqamli texnologiyalar va internetning ta'lim jarayonidagi o'rni, yangi o'quvchilarning xususiyatlari va o'qituvchilar uchun yangi yondashuvlar haqida so'z yuritgan.

Ushbu ilmiy tadqiqotlar ta'limda innovatsiyalarni qo'llashning ahamiyatini ta'kidladi.

MUHOKAMA

Ko'p yillar davomida ta'lim jarayonida ma'lumotlarni o'rganishda yod olish texnikasidan foydalanib kelinayotgan edi. Lekin hozirgi davr ta'lim jarayonida yodlash yetarli emas- ularni to'g'ri qo'llash, tahlil qilish, yaratish muhim ahamiyatga ega. Shu sababli ta'lim jarayonida quyidagi asosiy yo'nalishlar juda muhim hisoblanadi. Bular:

- Tanqidiy qarashlar, tanqidiy tafakkur- muammolarni mustaqil tahlil qilish va ularni hal qilish qobiliyati.

- Ijodkorlik- yangi g'oyalar yaratish va ularni amalda sinab ko'rish

Hozirgi kunda "nima bilish kerak?" degan savoldan ko'ra, olingan bilimlarni qanday qo'llash kerak degan savoldan foydalanish zarur.

Zamonaviy texnologiyalar. (Ta'limda inqilob)

Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayoniga misli ko'rilmagan imkoniyatlarni olib keldi.

Onlayn kurslar, sun'iy intellekt asosida o'qitish ta'lim sifatini oshirishda muhim ro'l o'ynamoqda.

- Onlayn ta'lim platformalari- courser dunyo bo'ylab bilim olish imkoniyatini yaratmoqda.
- Sun'iy intellekt yordamida o'quvchilar individual yondashishni o'rganishmoqda.
- Virtual olam yordamida amaliy mashg'ulotlar yanada samarali o'rganilmoqda.

O'qituvchi — ta'limning asosiy bo'g'ini hisoblanadi

Ta'limni samarali tashkil etish va unga yuqori sifatli natijalar olish uchun esa asosiy rol ni o'qituvchilar bajaradi. O'qituvchilar nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarga dunyoqarash, axloqiy va ijtimoiy ko'nikmalarni o'rgatish, ularni kelajakka tayyorlashda muhim vazifalarni bajaradi. Shuning uchun, o'qituvchi ta'limning asosiy bo'g'ini hisoblanadi.

1. O'qituvchining ta'limdagi roli

O'qituvchi nafaqat bilimlarni o'rgatuvchi shaxs, balki ta'lim jarayonining yetakchi rahbari, motivatori va yo'ldoshi hisoblanadi. O'qituvchi o'quvchilarga nazariy bilimlarni o'rgatishdan tashqari, ularning shaxsiy rivojlanishiga ham hissa qo'shadi. O'qituvchi o'quvchilarga ijtimoiy ko'nikmalarni, tanqidiy fikrlash, kreativlik, va kommunikatsiya ko'nikmalarini o'rgatadi. Shuningdek, o'qituvchilar o'quvchilarda motivatsiyani yaratib, ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va o'qish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

2. O'qituvchining pedagogik malakasi va professionalligi

O'qituvchining malakasi va professionalligi ta'lim jarayonining samaradorligini belgilaydi. Yaxshi malakali o'qituvchi nafaqat darslarni yaxshi tashkil etishi, balki o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda o'quv dasturlarini moslashtira oladi. Pedagogik malaka o'qituvchiga o'quvchilarning ehtiyojlarini tushunishga, ularning qobiliyatlarini aniqlashga va har bir o'quvchining individual rivojlanishini ta'minlashga imkon yaratadi. Bunday o'qituvchi o'quvchilarga nafaqat bilim berib, balki ularning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi.

3. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlar

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlar ta'lim jarayonining muhim qismidir. Samarali o'qitish uchun o'qituvchi o'quvchilar bilan ishonchli va ochiq muloqot o'rnatishi kerak. Bu o'quvchilarni o'z fikrlarini erkin ifodalashga, o'zingizga bo'lgan ishonchni oshirishga va ularni o'qishga rag'batlantirishga yordam beradi. O'qituvchining har bir o'quvchiga hurmat va e'tibor bilan yondashishi, ularning his-tuyg'ularini va ehtiyojlarini tushunishi o'qitish jarayonining samaradorligini oshiradi.

4. O'qituvchining ijtimoiy mas'uliyati

O'qituvchi faqat bilim berish bilan cheklanmaydi. U, shuningdek, jamiyatdagi o'zgarishlarni kuzatib boradi, ijtimoiy mas'uliyatni his qiladi va o'quvchilarga jamiyatda faol va mas'uliyatli fuqarolar bo'lishni o'rgatadi. O'qituvchi o'quvchilarda axloqiy qadriyatlar, inson huquqlari, ekologik ong va jamoada ishlash kabi muhim ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

O'qituvchining bunday mas'uliyatni his qilishi jamiyatni yaxshilash va kelajak avlodni yuksaltirishda muhim rol o'ynaydi.

5. Innovatsiyalarni ta'limga joriy etish

Bugungi ta'lim tizimida innovatsion metodlarni qo'llash juda muhimdir. O'qituvchilar yangi texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish, o'quvchilarga zamonaviy o'quv vositalaridan foydalanishni o'rgatish, shuningdek, kreativ o'quv metodlarini qo'llashda faol bo'lishlari zarur. Bu o'quvchilarga nafaqat bilim olishni, balki ularni samarali va qiziqarli tarzda egallashni ta'minlaydi. O'qituvchining innovatsiyalarni tatbiq etishi o'quvchilarga yangi g'oyalar bilan tanishtiradi va ularda yangi bilimlarni o'rganish uchun ilhom uyg'otadi.

6. O'qituvchilarning o'z-o'zini rivojlantirishga intilishi

O'qituvchining o'z-o'zini rivojlantirishi ham ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini belgilaydi. Yaxshi o'qituvchi doimiy ravishda o'z bilimlarini yangilab, pedagogik yondashuvlarini takomillashtirishi zarur. Bu nafaqat o'qituvchining professional rivojlanishiga, balki o'quvchilarning bilim olishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchilar uchun seminarlar, kurslar, treninglar va ilmiy tadqiqotlar o'z malakasini oshirishga imkon yaratadi.

Hozirgi kunda har qanday

Xulosa

Kelajakni quruvchi ta'lim tizimi bugungi o'quvchilarga nafaqat akademik bilimlar, balki hayot uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni ham beradi.

Tanqidiy fikrlash, kreativlik, texnologik bilimlar, ijtimoiy va emosional ko'nikmalar, o'z-o'zini rivojlantirish, global anglashuv — bularning barchasi kelajakdagi muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan omillardir. Ta'lim tizimida bu elementlarni joriy qilish orqali biz nafaqat o'quvchilarga o'z imkoniyatlarini amalga oshirishga yordam beramiz, balki jamiyatni rivojlantirishga ham hissa qo'shamiz. Shunday qilib, kelajakni quruvchi ta'lim zamon talablariga mos, ijtimoiy va texnologik ehtiyojlarga javob beruvchi tizimni yaratishga qaratilgan. O'qituvchi ta'lim tizimining markazida turadi va u ta'limning asosiy bo'g'ini hisoblanadi. O'qituvchilarning malakasi, pedagogik yondashuvi, innovatsion metodlar qo'llanilishi, ijtimoiy mas'uliyat va o'z-o'zini rivojlantirishga bo'lgan intilishlari ta'lim tizimining samaradorligini belgilaydi. Shuning uchun, o'qituvchilarga katta e'tibor qaratish, ularga malakali o'qituvchilarni tayyorlash va ularning o'zini rivojlantirishiga yordam berish ta'lim tizimining muvaffaqiyatli ishlashini ta'minlaydi. O'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash va ularning mehnatini qadrlash – ta'lim tizimining yuksalishida muhim omil hisoblanadi.

REFERENCES

1. **"Pedagogika"** – O'zbekiston pedagogika universitetining darsligi. (1985 yil)
2. **"Ta'lim tizimi va pedagogik jarayon"** – M. J. Usmonov. (2003 yil)
3. **"Innovatsion pedagogika"** – Sh. G. Nuriyeva. (2009 yil)
4. **"Pedagogik yondashuvlar"** – L. N. Vasileva. (2006 yil)
5. **"O'qituvchining professional malakasi"** – D. N. Sharikov. (2000 yil)
6. **"O'qituvchilik mahorati"** – S. J. Rajabov. (2010 yil)